

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele.

Læs mere om fordele og sponsorat her:

<https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

HOFPRÆST CHRISTIANIS SLÆGT.

Af *Th. Hauch-Fausbøll.*

Til efterfølgende Stamtavle er bl. a. benyttet O. H. Møllers *Christiani-Manuskript* i Flensborg, dateret 28. Dec. 1776 og L. Bobé: *Reventlowke Familiepapirer.*

Klokker i Vedsted i Haderslev Amt *Christian Anton* havde to Sønner, hvoraf den ene ogsaa var Klokker i Vedsted, den anden var:

Anton Christiani, døbt 28. Maj 1696 i Vedsted, Tjener hos Generalsuperintendent L. Theod. Dassovius og Amtsforvalter Diet. Valentiner i Rendsborg, Skriver hos Justitsraad Miles og tilsidst Bytjener i Rendsborg, † 3. Jan. 1774 i Rendsborg (Marie Kb.), 77 Aar, 7 Maaneder og 7 Dage gl.; gift med *N. N. Høpner*, Datter af en fra Schweiz indvandret Borger i Slesvig. Hun havde en Søster i Tønningen. Børn 1—4:

1. *Wilhelm Carl Christiani*, f. 5. Nov. 1723 i Rendsborg, 1754 Sognepræst i Risby, 28. April 1768 Diakon ved Sct. Nicolaj Kirke i Flensborg, senere 2. Præst,¹ fører 1775 et tværdelt Skjold med en Fugl i 1. Felt og en bugtende Slange i 2. Felt. Paa Hjelmen: agnus dei, † 20. Jan. 1781 i Flensborg; g. 24. Jan. 1755 i Rendsborg (Christ- og Garnisons Kirke) m. *Anna Sophia Langreuter*, f. 24. Jan. 1732, † 14. Sept. 1798, efterladende 5 Børn og 12 Børnebørn, 66 Aar, 8 Maaneder og 20 Dage gammel, Datter af Sognepræst ved Rendsborg Christ- og Garnisons Kirke *Gerhard L.* og *Sophie Engel Wiggers*. Børn a—h:
 - a. *Gerhard Anton Christiani*, f. 5. Juli 1756 i Nordby Præstegaard, Risby Sogn, † 18. Juli eller 23. Juli 1756.
 - b. *Ditrich Anton Gerhard Christiani* (opkaldt efter sin Morbroder) f. 31. Aug. 1758 i Risby, 5. Okt. 1775 indskrevet som Dreng hos Madam Bennick & Møller i Kjøbenhavn fra Sct. Hansdag til Sct. Hansdag 1782 i syv efter hinanden følgende Aar, men blev dog allerede 25. Juni 1781 indskrevet som Svend i Silke- og Klædekræmmerlauget,²

¹ Michler: *Die Prediger in Rendsburg*, S. 15. Enkekassen, Nr. 1902.

² Silke- og Klædekræmmerlauget.

kaldes samme Aar Skriverkarl og næste Aar Bogholder, 1798 Købmand i Ostindien, g. 31. Dec. 1781 i Kjøbenhavn (Frue Kirke) m. *Eleonora Birgitte Spleth*, Datter af Sognepræst til Strøby og Varpelev Frederik S. og Anna Dorthea Weile. Datter 1):

- 1) *Eleonora Birgitta Christiani*, f. 10. Maj, dbt. 24. Maj 1782 i Kjøbenhavn (Petri).
- c. *Georg Wilhelm Christiani*, f. 25. April 1760 i Nordby.
- d. *Christoph Johann Rudolph Christiani*, f. 15. April 1761 i Nordby, dbt. 17. April i Risby, 1778 Student fra Flensborg, immatrikuleret 4. Maj i Kiel,³ 1787 cand. theol. i Gottorp, samme Aar Sognepræst til Kalleby og Moldenit i Gottorp Amt, 22. Marts 1793 tysk Hofpræst i Kjøbenhavn med 1000 Rigsdaler i Løn,⁴ oprettede 1795 med Støtte af Fonden ad usos publicos Christiani Institut,⁵ 1810 Hovedpræst og Kirkeraad i Oldenburg, 2. Sept. 1811 Provst,⁶ 21. April 1813 Afsked, da han blev kaldet til Superintendent og Konsistorialraad i Fyrstendømmet Lübeck og Hovedpræst i Eutin,⁷ 1814 Superintendent, Skoleinspektør og Pastor primarius i Lüneburg, 1817 Dr. theol. hon. causa ved Universitetet i Marburg i Anledning af Reformationsfesten,⁸ † 6. Jan. 1841 i Lüneburg, begr. Rote Friedhof sst., g. 1° m: *Augusta Ferdinandine Venturini*, f. 9. Aug. 1764, dbt. 13. Aug. 1764 i Braunschweig med hertugelige Faddere,⁹ † 25. Maj 1842, Datter af fyrstelig brunsvigsk Hofmusikus og Hoffurer *Carl V.* og *Charlotte Juliane Wilhelmine Köchy*, hun forlod ham, og Ægteskabet blev opløst (hun g. 2° 1808 m. Professor *Christian August Fischer*, f. 1771, † 1829), 2° 2. Juli 1801 paa Frederiksberg m. *Anna Methea Hallager*, f. 10. Juli 1773 i Bergen, dbt. 14. Juni i Domkirken,¹⁰ Datter af Skoleholder *Niels Larsen H.* og *Susanne Foss*. Børn 1)—3):
- 1) *Gustava Christiani*, f. 1792, begravet 2. Sept. 1795 paa Frederiksberg, 3 Aar gammel.
 - 2) *Carl Rudolph Ferdinand Christiani*, f. 27. Jan. 1797 i Kjøbenhavn, dbt. 8. Marts i Trinitatis Kirke (Slotskirkens Kb.) med Dr. Carl Heinrich Georg Venturini

³ Album der Universität zu Kiel 1665—1865, Nr. 5633.

⁴ Sjæll. Reg.

⁵ Jvf. Meddelelser fra Kjøbenhavn 2, V, 429. Personalhistorisk Tidsskrift 8, IV, 259.

⁶ Neue Schlesw. Holst. Provinzialber. 1812, S. 120.

⁷ Samme 1814, S. 196.

⁸ Samme 1818, S. 55.

⁹ Enkekassen 4975.

¹⁰ Samme 6219.

som Fadder, 1813 immatrikuleret i Kiel,¹¹ 1818 Dr. jur. i Göttingen, Advokat i Lyneborg, 1824—46 Stadssekretær dær, opholdt sig 1846—48 i Kjøbenhavn, Medlem af den Hannoveranske Stænderforsamling, † 21. Jan. 1858 i Celle, g. m. *Charlotte Heine, Heinrich Heines* Søskendebarn.

- 3) *Johann August Christiani*, f. 20. Aug. 1808 i Kjøbenhavn, fremstillet 30. Sept. i Slotskirken, begr. 6. Jan. 1809 paa Frederiksberg.
- e. *Johann Friedrich Christiani*, f. 9. Sept. 1762 i Nordby Præstegaard, Risby, † dær 6. Jan. 1765.
- f. *Sophie Elisabeth Antoniette Christiani*, f. 9. Marts 1764 i Nordby Præstegaard, Risby, † 25. Marts 1836; g. m. Auditor i holstenske Rytterregiment *Georg Dieterich Langreuter*, † 21. Juni 1818.¹²
- g. *Kai August Christiani*, f. 24. Juni 1765 i Nordby Præstegaard, Risby, 1798 Købmand i Flensborg, 4. Aug. 1802 Kommisionær i Kjøbenhavn,¹³ kaldes 1808 Købmand,¹⁴ 6. Feb. 1809 forandret Borgerskab til Grosserer,¹⁵ 1820 opsagt Borgerskab,¹⁶ rejste 9. Marts 1810 over Korsør til Lybæk,¹⁶ boede 1826 i Kiel, da han bekendtgør sin Svigerinde *Anna Petersens Død* 4. Sept., 76 Aar gammel efter et langt Sygeleje, † dær 22. Nov. 1829, g. 1° m. *Henrica Christina Petersen* (Samfrændeskifte Nr. 74, 22. Maj 1806. Beholdningen var kun 500 Rigsdaler),¹⁷ 2° i 1½ Aar m. *Dorothea Margaretha Christina Volckmar*, f. 22. Marts 1772 i Curau,¹⁸ † 29. Jan. 1808 af Nervefeber i Barselseng, endnu ikke 36 Aar gl.¹⁹ (Samfrændeskifte Nr. 124, 26. Juni 1809, Beholdning 4000 Rdl.). Hun g. 1° m. Sognepræst til Riseby *Anton Diedrich Gerhard Langreuter*, f. 19. Juli 1739 i Rendsborg, † 20. Okt. 1805 i Riseby, 3° m. *Margaretha Magdalena Elisabeth Volckmar*, der overlevede ham. Børn 1)—2):
- 1) *Sophie Christophora Elisabeth Christiani* af 1. Ægteskab, levede 1806.
 - 2) *Wilhelm Carl Christiani*, f. 8. Dec. 1807 i Kjøbenhavn, dbt. 7. Feb. 1808 i Petri Kirke, fik 21. Juni 1827 paa-

¹¹ Album der Universität, Nr. 7896.

¹² Enkekassen 1784, Nr. 1407.

¹³ Kjøbenhavns Borgerskabsprotokol.

¹⁴ Slotskirkens Daabsprotokol.

¹⁵ Magistratens 2. Sekr. 1340/1820.

¹⁶ Korsør Pasprotokol.

¹⁷ Samfrændeskiftebreve 1771—1809.

¹⁸ Ligsten paa Assistens Kirkegaard, Afd. B., 3. Gravsted fra venstre.

¹⁹ Altona Mercur. 1808, Nr. 21.

tegnet Pas i Kiel til Kjøbenhavn, var middelhøj, havde brune Øjne og brunt Haar, rejste 14. Juli fra Kjøbenhavn, kom 16. Juli til Helsingør og tog derfra videre til Bergen,²⁰ 28. April 1834 immatrikuleret som stud. hist. ved Universitetet i Kiel,²¹ rejste som stud. hist. 1835 fra Kjøbenhavn til Kiel, Kontorist i Kiel, Boghandler i Augustenborg, † ca. 1850.

h. *Johan Gerhard Christiani*, f. 20. Nov. 1768 i Flensborg, nævnes 1799 og 1805 som Fuldmægtig, 1802 som Skriver, og 1809 som Redaktør ved Adressekontoret i Kjøbenhavn, 19. Maj 1809 Te- og Porcelænshandler,¹⁸ boede samme Aar i »Vildmanden« paa Østergade, senere Papirhandler paa Kongens Nytorv (Christiani & Grison),²² † 3. Aug. 1833 efter langvarig Svaghed (Garnisons danske Kb.), g. dær i April 1797 (Nicolai) m. *Anne Margrethe Nybølle*. Børn 1)–7):

- 1) *Carl Wilhelm Rudolf Christiani*, f. 29. Maj 1798, dbt. 16. Juli i Kjøbenhavn (Nicolai).
- 2) *Anne Sophie Frederikke Christiani*, f. 7. Dec. 1799 i Kjøbenhavn, dbt. 13. Jan. 1800 med Hofpræst Christiani som Fadder (Helligaands Kb.).
- 3) *Caroline Henriette Wilhelmine Christiani*, f. 30. Dec. 1800 i Kjøbenhavn, dbt. 10. Feb. 1801 (Helligaand), bortgaaet sindssyg fra Tøjfabrikør Nybølle,²³ druknet 15. Juni 1848 i Kjøbenhavn (Garnison).
- 4) *Mathias Rudolph August Christiani*, f. 10. Aug. 1802 i Kjøbenhavn, dbt. 14. Sept. (Helligaand), Handelsfuldmægtig, g. 11. Marts 1826 i Hjemmet i Kjøbenhavn (Garnison) m. Jomfru *Johanne Rose*.
- 5) *Anthon Diderich Gerhard Christiani*, f. 16. Okt. 1803 i Kjøbenhavn, dbt. 13. Nov. med Hofpræst Christianis Hustru som Fadder (Helligaand).
- 6) *Augusta Elisabeth Margrethe Christiani*, f. 25. Marts 1805 i Kjøbenhavn, dbt. 24. April (Helligaand), Ejer af Papirhandel, druknet 11. Okt. 1848 i Kjøbenhavn (Garnison) i Ladegaardsaaen, indbragt død til Frederiks Hospital.²⁴ Afdøde havde længe vist Tegn til periodisk Vanvid, hvoraf flere af samme Familie har lidt, især efter Søsterens Død har hun lidt af tungsindige Grub-

²⁰ Helsingør Pasprotokol 1827, fol. 24 b.

²¹ Album der Universität Nr. 9937.

²² Forløberen for Wilhelm Hansens Musikhandel. Andreas Dolleris: Danmarks Boghandlere (1893), S. 65.

²³ Kbhs. Politimester Journal 1848, II, Nr. 3975.

²⁴ Det kgl. Frederiks Hospital, Protokol over Døde.

lerier. Afdøde var den sidste af Familien og holdt egen Husholdning i Kjøbenhavn.²⁶

- 7) *Carl Christian Frederik Christiani*, f. 18. Nov. 1809 i Kjøbenhavn, dbt. 23. Nov. i Helligaands Kirke, † dær 1. Feb. 1811, begr. 4. Feb. (Petri).
 2. *Anna Maria Christiani*, f. 1726, lovede 1758 en Skræddersøn *Brockenhausen* Ægteskab. (Hendes Broder Pastor Wilhelm Carl Christiani klager 1. Dec. 1758 herover),²⁸ var 1774 gift med ham.²⁷
 3. *Abel Margaretha Christiani* var ugift 1774.²⁷
 4. *Johann Gerhard Christiani* var 1774 Kirurg i Merseburg.²⁷
-

KAPTAJN CHRISTMAS' FAMILIEFORHOLD.

Af Th. Hauch-Fausbøll.

John Christmas Smith, født 13. Oktober 1757 i Bideford i Devonshire, var efter Familietraditionen en Broder til den engelske Gesandt i Konstantinopel *James Spencer Smith*. Er dette rigtigt, var han Søn af Kaptajn i den kgl. Garde *John Smith*, hvis Hustru skal have været en Datter af Colonel *Richard Gorges* og *Catharina Christmas*. Sikkert er det, at John Christmas Smith 24 Nov. 1790 af Kong Georg III fik Tilladelse til for sig og Descendenter at føre Navnet Christmas og denne Families Vaaben.¹ Vaabenbrevet blev udfærdiget 27 Nov. 1797.² Han havde ved denne Lejlighed godtgjort sin Afstamning paa mødrene Side fra Familien Christmas af *Waterford* eller *Whitfield*.³ Han bosatte sig 1790 som Reder og Skibskaptajn i Kjøbenhavn, hvor han 8 Nov. 1790 blev Grosserer og ved kgl. Resol. af 1. Feb. 1793, 29. Maj 1795 og 23. April 1811 for at beholde »en saa formuende og nyttig Borger« her i Landet fik Kaptajns Karakter og Ret til at benytte Søofficersuniform paa nogle Rejser i Udlandet. Han fik dansk Indfødsret 23. Marts 1801, købte Høvæltegaard og Rolighed ved Vedbæk, og døde 6. Jan 1822 i Kjøbenhavn.⁴ Ved Folketællingen 1801 boede han med sin 25aarige Hustru *Johanne Heinrich* og deres tre Børn *Birtha*, *John* og *Georg Berisford* paa henholdsvis 3, 2 og 1 Aar i Ny Kongensgade 341, og Tjenerskabet bestod af Tjener, Kusk, Portner, Husholderske og 5 Tjenestepiger.⁵ Allerede 1778 skal han i Oporto have indgaaet Ægteskab med *Charlotte Maria Smith*, fra hvem han blev separeret 1788, og Skifte efter hende blev holdt 1. Dec. 1796. Deres Børn ses af følgende Fuldmagt:

»Vi underskrevne, der som Arvinger efter afgangne Captain John Christmas imellem os selv indbyrdes behandle og regulere hans Bo, efter at dette

¹ The Crown Book I, 34, S. 233—34 i Heralds College London.

² Patents, Vol. XVII, pag. 270 i Heralds College.

³ Burke: Landed Gentry of Engl. Scotl. and Ireland 1883, S. 245, jvf. edit. 8vo, 1886.

⁴ Danske Patriciske Slægter I, S. 70.

⁵ Folketælling 1801, Vester Kvarter Nr. 341.

til os og vor Medarving Lieutnant *John Christmas* er blevet *extraderet* den 22. February d. A. af de allernaadigst befalede Commissarier Hr. Kammerraad og Lands Overrets Prokurator M. B. Nygaard og Hr. Consul Jean de Coninck, nemlig jeg *William Duntzfelt* paa min Hustru *Bertha Christmas'* Vegne, jeg *George Beresford Christmas* og jeg Grosserer Sieweking, der til Skifteprotokollen i bemeldte Bo har legitimeret sig som Mandatarius for d'Hrr. *Philip Protheroe* i Bristol og *Samuel Sotheby* i London, hvoraf enhver især lever i Ægteskab med en Datter af den afdøde Kaptajn Christmas befuldmægtige vor Medarving og Søn af den Afdøde Herr Lieutenant af Sø Etaten *John Christmas*, der nu førende Skibet *Henriette Louise* afgaar til Vestindien som Mandatarius for os og altsaa for Kaptajn *John Christmas* Stervboe at iagttage vor og Boets Krave⁶.

Ved samme Lejlighed omtales en Panteobligation af 10. Juli 1804 paa nogle Negere, der viser at *John Christmas* paa dette Tidspunkt handlede under Firma *Christmas, Ter Borch & Co.*

I 1818 udfærdigedes Bevilling for hans Døtre af første Ægteskab, at de maatte tage lige Arv med Sønnerne.⁷ Efter sit første Ægteskabs Opløsning saa Kaptajn *Christmas* sig om efter en anden Hustru og friede til »den dejlige« *Polly Brown*, Generalkrigskommissær *John Browns* yngste Barn og purunge Datter, men hun afslog Frieriet, da hun allerede var forlovet med Greve *Gustav Holck-Winterfeldt*.⁸ Efter dette forgæves Forsøg gjorde han stærk Kur til *Sophia Dorothea Zinn*, Datter af Indehaveren af Kjøbenhavns næststørste Handelshus, kgl. Agent *Johann Ludvig Zinn* og siden gift med prøjsisk Konsul *Henry Thalbitzer*, men denne Affære afsluttedes med Kaptajn *Christmas* Afrejse til Ostindien paa eget Fartøj.⁹

Efter sin Hjemkomst holdt *Christmas* Bryllup den 5. Jan. 1797 paa Sparresholm i Toksværd med den 21aarige *Johanne Henriette Heinrich*, en Datter af Konferensraad *Johan Friedrich Heinrich*, og hun fødte ham i Aarene 1797—1800 3 Børn. Ægteskabet var ikke lykkeligt; hun fattede Tilbøjelighed for en Tjener, og Ægtefællerne blev skilt ved Kontrakt 15. Juni 1803.¹⁰ Hun ægtede 18. Juni 1806 Garnisonskirurg paa St. Croix *Johannes Lorenzen* (f. c. 1772 i Kjøbenhavn, † 12. Maj 1807 i Christianssted).¹¹ *Christmas* havde imidlertid gjort Bekendtskab med *Christine Wilhelmine Boldt*. Hun var Datter af Skipper (efter Sigende fra Arendal) *Johan Christian Boldt* (Båhl), hvis Enke *Thomine* døde i Kjøben-

⁶ Christiansted Skifteret Bo Nr. 198 Wm Mc Bean og Hustru M^dm^e M. A. Mc Bean sluttet 15. Juni 1829.

⁷ 2. Departements Registrant 1818, Nr. 1923.

⁸ Th. Hauch-Fausbøll: Af Slægten Browns Historie, S. 200.

⁹ Julius Clausen og P. Fr. Rist: Memoirer og Breve IV (Grandmamas Bekiendelser), S. 121.

¹⁰ Danske Cancelli 2. Departements Registrant 1803, Nr. 107.

¹¹ Carøe: Den danske Lægestand 1786—1838, S. 123.

havn 17. April 1827,¹² og hun fødte ham i de følgende Aar flere Børn. Grunden til, at det ikke kom til Ægteskab, vides ikke. Paa Børnenes Vegne optræder Teatermaler Christian Ferdinand Christensen, hvis Moder var født Boldt. Han var født 5. Aug. 1805.¹³ Børnene med Christmas var 1—7:

1. *Frederik Christmas*, f. 20. Maj 1804, konfirmeret i Kjøbenhavn 1820,¹⁴ var 1850 Garvermester i Kjøbenhavn,¹⁵ g. 28. Maj 1828 i Kjøbenhavn¹⁶ m. *Ane Elisabeth Bentzen*, Børn a—c:
 - a. *Ferdinandine Albertine Christmas*, f. 23. Juni 1829 i Kjøbenhavn.¹⁶
 - b. *Laura Emilie Christmas*, f. 23. Maj 1837 i Kjøbenhavn.¹⁶
 - c. *John Frederik Christmas*, f. 1840. Hattemager.
 - d. *Ane Cathinka Christmas*, f. 11. Marts 1843 i Kjøbenhavn.¹⁶ G. 23. Dec. 1873 m. Handelsrejsende *Viggo Emil Landau*, 34½ Aar.
2. *Ferdinand Christmas*, f. 27. Feb. 1806, konfirmeret i Kjøbenhavn 1820, fik 16. Juni 1829 Myndighedsbevilning, da han vil bosætte sig i Schwerin.¹⁷ Sadelmager.
3. *Carnette* (forandret ifl. Kancelliets Tilladelse 19. Marts 1825 til *Johanne*) *Wilhelmine*, f. 20. Okt. 1807 i Kjøbenhavn.¹⁸
4. *Juliane Thomine Christmas*, f. 26. Juni 1809 i Kjøbenhavn,¹⁵ g. 16. April 1835 i Frederiksberg m. Købmand *Lars Arvid Petterson*.
5. *John Herman Christmas*, f. 3. Aug. 1811 i Kjøbenhavn.¹⁶
6. *Wilhelm Julius Bolt Christmas*, f. 14. Juni 1815 i Kjøbenhavn.¹⁶ Han blev ifl. Meddelelse fra Kaptajn Kleberg Mægler i Landscrona og har ansete Efterkommere i Sverige.
7. *Johanne Wilhelmine Christmas*, g. 16. April 1835 i Frederiksberg m. Købmand *Ebbe Niclas Berg* i Lund.

Nogle Aar senere indgik Kaptajn Christmas 14. Dec. 1820 i Birkerød sit tredje Ægteskab. Bruden *Eliza Ferrall* var født 19. Marts 1778 paa St. Croix,¹⁹ døde 12. Nov. 1846 i Kjøbenhavn og havde først været gift med Grosserer Philip Ryan, der var

¹² Trinitatis Kirkebog.

¹³ Fødselsstiftelsens Daabsprotokol.

¹⁴ Frue Kb.

¹⁵ Folketællingen Gl. Mønt 148.

¹⁶ Trinitatis Kb.

¹⁷ 2. Departements Reg. Nr. 397.

¹⁸ Garnisons danske Menighed (Garnisons Daab 1825 p. 260).

¹⁹ Folketællingen 1845. Sct. Annæ Øster Kvarter, St. Kongensgade 249.

død i December 1808 i St. Pauls Sogn i Covent Garden i Grevskabet Middlesex.²⁰ 29. Dec. 1829 gaves Konfirmation paa hendes Testamente, saafremt hun ingen andre Livsarvinger maatte efterlade end den i Testamentet nævnte Datter *Philippa Eliza Maria Ryan*, der var gift med Major *Frederich von Schwartz*.²¹

²⁰ Adressekontorets Efterretninger 16 Sept. 1819.

²¹ 2. Departements Reg. Nr. 882 A.

ETATSRAAD PEDER JACOBSEN SPIIR.

Ved *Th. Hauch-Fausbøll.*

I nogle Optegnelser af min afdøde Faster Pastorinde *Emma Thjellesen* skriver hun om Etatsraad Peder Jacobsen Spiir, at han »var og af Familien«, men gør ikke nærmere rede for Familienskabet, og hvorledes det har været, er det ikke lykkedes mig at udfinde.^{1a}

Peder Jacobsen Spiir døbt 15. Okt. 1759,^{1b} og der kan ikke være Tvivl om, at han er identisk med den *Peder*, Søn af Murer-svend *Jacob Spiger*, der døbt den nævnte Dag i Frue Kirke.² Faderen kaldes 1749 Jacob Pedersen Spiger og var vistnok Murer-svend hos Muremester Jens Christensen i Skidenstræde, der er Fadder 1749 for hans Datter. Derefter maa han antages at have arbejdet under Muremester Andreas Sihm, der med Familie er Fadder for de følgende Børn.³

Peder Jacobsen Spiir kom efter endt Skolegang ind i Hofstuen omtrent 1774, da han i nedennævnte Ansøgning af 1791⁴ siger, at han har tjent 17 Aar ved Hoffet. Han var paa dette Tidspunkt Fuldmægtig ved Hofstuen og søger for den 32aarige Marie Hagen, der vel var en Slægtning af hans senere Hustru — hendes Fader havde været Feldbereder i Randers — om Løfte paa at succedere Kongens Vaskerpige, idet han siger, at hun i en Del Aar har været ham bekendt for sin moralske Opførsels Skyld, og haaber, at hans Opførsel ved 17 Aars tro Tjeneste ved Hoffet ikke vil være ubekendt.

Spiir udnævntes til Hofskriver 11. Maj 1796,⁵ men fik 18. Sept. 1832 Afsked som saadan samtidig med, at han udnævntes

^{1a} Jvf. Personalhist. Tidsskr. 9, I, 220.

^{1b} Enkekassen 4528. Attesten tilbageleveret 28. Nov. 1835.

² Frue Kirkebog.

³ Af Jacob Pedersen Spigers andre Børn har jeg fundet: Cathrine, døbt 15. Marts 1749, Anne Marie, døbt 8. Sept. 1751, Maren, døbt 17. Aug. 1752, Hans, døbt 30. Aug. 1754, Lisbeth, døbt 31. Dec. 1756, alle i Frue Kirke.

⁴ Ansøgning af 5. Maj 1791 i Hofmarskal Johan Bülow's Arkiv. Private Breve 1770—1812.

⁵ Rentekammerets Bestallingsprotokol.

til Arkivar ved Hofmarskallet med en aarlig Gage af 1400 Rdl. Sølv.⁶ 11. Feb. 1822 var han bleven Justitsraad⁷ og 22 Juni 1834 blev han Etatsraad.⁸ Fra 1. Juli 1837 fik han sin Afsked med en aarlig Pension af 950 Rdl. Sølv og modtog den 2. i samme Maaned et Brev fra Overhofmarskal Hauch, hvori denne skriver: »Ved tjenstligst at meddele Dem denne Hans Majestæts allerhøjeste Resolution, hvorved De har modtaget et fornyet Beviis paa Allerhøjstsammes allernaadigste Tilfredshed med den Iver og Troskab, hvormed De i Deres mangeaarige Tjenestetid har efterkommet Deres Embedspligt, er det mig tillige særdeles behageligt derfor at bevidne Dem min velmente Taksigelse og beklager kun, at Deres højt fremrykkede Alder og Svagelighed ikke længer tillader Dem at arbejde med mig, hvorved jeg berøves den Fornøjelse at staae i fremtidigt Embedsforhold til Dem. Slutteligen ville De modtage mine bedste Ønsker for Deres kommende Dages Held og Tilfredshed.«⁹

2. Jan. 1830 deponerede han 5,300 Rdl. i kgl. Obligationer i Stadens Overformynderi til bedste for sin Datter og hendes Børn.⁹ Han førte i sit Vaaben en Obelisk med et paaskrevet S omgivet af flyvende Duer, højre Skjoldfigur er en Skikkelse holdende i højre Haand to krydslagte Nøgler, venstre Skjoldfigur er en siddende Skikkelse støttende Hovedet paa højre Arm.¹⁰

Spiir døde af Koldbrand 82 Aar gammel 15. Dec. 1841 i Kjøbenhavn.¹¹ Efter hans Død fandtes i en Kuvert følgende karakteristiske Dokument, der viser, at hans andet Giftermaal har været hans Datter og Svigersøn imod. Kuverten, som han havde forsegleet, bar følgende Udskrift: »Dette Dokument maa ikke aabnes uden af Skifteretten,« og Indholdet var følgende:

»Da min Svigersøn Justitsraad og Hofskriver *Schoubye* formener, at jeg har mine juridiske Bøger i Behold, saa erklærer jeg herved: at disse ere for længe siden bortgivne, efterdi de vare af ringe Værdie og aldeles defecte, ligesom og den gamle Comode ikke er mere til, da den ved Flytningen blev saaledes ramboleret, at jeg skildte mig ved den.

For at forebygge mulige Ubehageligheder for min Kone efter min Død, paa Grund af min Svigersøn maaske vil gjøre Fordring paa, at jeg skal have efterladt mig Penge eller Obligationer, da erklærer jeg herved, at jeg intet ejer af det anførte, efterdi min Pension var ikke mere end tilstrækkelig til mit og mit Huuses

⁶ Dokument i hans Bo (1841, 1 B., Nr. 125).

⁷ 2. Departementets Registrant, Nr. 210.

⁸ Samme, Nr. 423a.

⁹ Forseglingsprotokol 1835, 1 B., Nr. 119.

¹⁰ Samme 1841, 1 B., Nr. 125.

¹¹ Holmens Kirkebog.

Underholdning samt de faae Hundrede Rigsdaler i Obligationer, som jeg var i Besiddelse af, da jeg flytted fra min Datter, ogsaa er anvendte til Bosætning af Meubler og andre Fornødenheder, fordi jeg holdt af at leve godt paa min gamle Alder, ligesom min gamle Lidenskab Tallotteriet ej heller har forladt mig siden den Tid, jeg boede hos min Svingersøn Schoubye, hvilket er ham velbekiendt, fordi jeg haabede derved at erholde en lille Capital til min uformuende Kone i hendes mulige Enkestand, men som desværre er mislykket(!)

For om muligt, at nogen efter min Død skulde faae i Sinde at blamere min Kone, at hun ikke havde været god imod mig da declarerer jeg herved, at hun er et Mynster for sit Køn, efterdi jeg har tilbragt den lykkeligste Tid af min Tilværelse i den Tid, jeg har været foreenet med hende. Paa Grund af den Godhed og Hengivenhed, jeg forhen har viist min Datter og hendes Mand *Schoubye*, er det mit sidste og inderligste Ønske: at de ville viise min Kone *Christine Spiir* den samme Godhed og Velvillie, som jeg har viist imod min Svingersøn *Schoubye* og hans Kone *Cathrine Spiir*.

Dersom min Svingersøn Justitsraad *Schoubye* imod Formodning maatte forlange, at mit Boe maatte bortsælges, da bør min Kone tilstaaes Rettighed at begiære, at min Gulddaase, som jeg af Højsalig Kong Frederik den 6te har erholdt for min Stræbsomhed, tillige med Stykker¹² hollandske Ducater samt en Deel Sølvmedallier af ikke ringe Værdie, da ligeledes bortsælges til Fordeel for mit Boe. Vel vil *Schoubye* fremføre herimod, at jeg har givet ham disse Mønter til Ejendom, men saadant er aldeles urigt(igt) og Usandhed; thi jeg kan beraabe mig paa min Datters Beviislighed, da hun saae, at jeg leverede hendes Mand de omtalte Guldmynter til Forvaring, siden min Datter var overladt mit Chatol, bad hun mig om, at maatte erholde nogle af dem, hvortil jeg svarede hende: at jeg nu for Tiden ikke kunne bortgive nogen af dem, efterdi jeg ikke vidste, om jeg selv vilde komme til at bruge nogen af dem. Dette tiener til Bekræftelse med mit Navns Underskrift.

P. I. Spiir.

Spiir havde 14. Okt. 1795 i Slotskirken i Kjøbenhavn ægtet *Marie Elisabeth Hagen*, der var døbt 24. Juni 1753¹³ og døde 14. Januar 1821.¹⁴ Enkemanden fik Bevilling til uskiftet Bo 23.

¹² Han har aabenbart ikke kunnet huske, hvor mange der var, da Tallet staar in blanco.

¹³ Enkekassen 4528.

¹⁴ Richter.

Jan. 1821. Den 11. Feb. 1835 ægtede han i Hjemmet i Kjøbenhavn¹⁶ Jomfru *Christiane Eskildsen*, til hvem han først 11. Marts 1835 (tinglæst 26. Maj) havde udstedt en Deklaration i Anledning af Skiftet efter hans første Hustru, hvorved han overdrog hende forskelligt Bohave og Løsøre. Hun var i flere Aar hans Husjomfru og ydede ham i hans svage Alderdom »udmærket Omhu og Pleje«. Hun var født 1801 og døde 28. April 1863 paa Frederiksberg.¹⁶

Spiir havde i sit første Ægteskab kun en eneste Datter *Cathrine*, født 15. Juni 1792 i Frederiksborg og død 11. Dec. 1872 i Absalonsgade 24.¹⁷ Hun ægtede Feb. 1822 Justitsraad, Løjtnant, Hofskriver *Andreas Schoubye*, der var døbt 18. Feb. 1789 i Kjøbenhavn. Han fik 10,000 Rdl. Sølv i kgl. Obligationer i Medgift og ejede 1845 Kronprinsessegade 393 B, hvor han boede paa 1ste Sal med sin Hustru og 3 Børn¹⁸: Olivia Maria Schoubye, 21 Aar, Waldemar Jacob Emil Schoubye, 19 Aar, stud. phil., og Georg Ludvig Schoubye, 16 Aar, Elev i Grüners Handelsakademi. Justitsraad Schoubye døde allerede 17. Juni 1847.¹⁴

¹⁶ Slotskirkens Kirkebog.

¹⁶ Frederiksberg Kirkebog.

¹⁷ Enkekassen 12803.

¹⁸ Folketællingen 1845, St. Annæ Vester Kvarter II.

NICOLAY GOMARD,
H. C. ANDERSENS FADDER.

Af Th. Hauch-Fausbøll.

Kontorchef *H. G. Olrik* har i en Kronik i Berlingske Tidende for 22. Juli 1938 »Om Hans Christian Andersen og Slægten Gomard« fremsat Formodninger om, at H. C. Andersens Fadder *Nicolay Gomard* skulde være H. C. Andersens virkelige Fader. Da jeg forlængst havde hørt den samme Formodning fremsat fra anden Side, har jeg haft Opmærksomheden henvendt paa ham og uden at komme ind paa den fremsatte Hypotese, skal jeg meddele, hvad jeg ved om ham:

Naar Traditionen siger, at han hed *Jean Nicol Gomard* og hans virkelige Navn var *de Vaubernier*, er det urigtigt, thi Kontorchef *Olrik* oplyser, at han er født 1. Juni 1746 i Landsbyen Sogny en l'Angle (Departement Marne) som Søn af *Claude Gomard* og *Elisabeth Royer*. Om sin Alder udtaler han sig forskelligt. 1769 angiver han den til 24 Aar,¹ 1790 til 50 Aar,² eftersom det passer til Lejligheden. Han siger ligeledes 1790, at han har tjent 10 Aar som Musketer ved jyske gevorbne Regiment, hvorfra han tog Afsked 1777, Kontorchef *Olrik* oplyser, at han lod sig hverve 20. Juli 1767 for et Tidsrum af 8 Aar, men han maa i hvert Fald en Tid have haft to Bestillinger, thi da han 1769 paa Grund af Sygdom 3.—13. Oktober var indlagt paa Frederiks Hospital,¹ opgiver han at være Tjener i Amaliegade hos Hr. Bargum, og da han 19. Nov. 1769 faar Datteren *Elisabeth* døbt i Øster Egesborg,³ siger han at være »af Skuderup«. Siden skal han og hans første Kone have tjent en Tid hos Gehejmeraad *Rosenkrantz* paa Fyen.⁴

¹ Frederiks Hospitals Sygeprotokol 1769, Nr. 753.

² Odense Notarialdokumentnr. 12 for 1790.

³ Øster Egesborg Kirkebog.

⁴ Læge Møller i Otterups Meddelelse til Kredslæge Carøe (genfortalt af Landsarkivar G. L. Wad). Samme Kilde beretter, at Gomards egentlige Navn var de Vaubernier, hvorfor der formodes et Slægtskab med Louis XV.s Maitresse *Jeanne Béquy* Grevinde *Dubarry*, Datter af ugift *Anne Béquy*, kaldet *Quanting* og Accisebetjent *Jean Jacques Gomard Vaubernier*. Hun lod sig i sin Ungdom kalde *Jeanne Vaubernier*.

Allerede 1776 var han som Haarskærer beskæftiget i Odense, da han optages i Odenses Skyttelav,⁵ og 16. Feb. 1784 forundes der ham paa Arveprinsens Anbefaling Privilegium paa med egne Hænder at drive Overskæveri i Odense.⁶ I begge Egenskaber forekommer han 1787, 42 Aar gl., med sin Hustru *Anna Engel*, 46 Aar, og 2 Døtre *Jacobine Elisabeth Gomar* 16 Aar og *Engel Nicoline Gomar*, 12 Aar.⁷

I sin Ansøgning om Ansættelse som Portner ved Hospitalet i Odense af 17. Maj 1790 skriver Gomard,⁸ at hans Næringsvej som Haandskærer ikke kan underholde en aldrende Mand med Familie, en svagelig Kone og tvende Børn. Han har ti Aar staaet i den militære Tjeneste og har nu tolv Aar været Borger i Odense; han har faaet kgl. Privilegium som Overskærer, men det har ikke kunnet tjene til hans Underholdning. Til Slut forbinder han sig til ved Tiltrædelsen at betale 100 Rdl. til Hospitalets Kasse.

I 1797 klager Gomard over Hospitalsforstander *Holmer*, men ved Undersøgelse af Klagen »var igjen adskillige Gravamina Portner Gomard til Last blevne opdagede«, hvorfor Direktionen lod ham give en alvorlig Irettesættelse og mulktene med 8 Mark.⁹ Gomard døde 23. Marts 1821, 80 Aar gl.(!) Han var først gift med *Anna Engel Jacobi*, med hvem han havde de to Døtre, af hvilke *Elisabeth* var gift med Malermester *Andreas Ernst Fich* i Odense. Straks efter sin første Hustrus Død giftede Gomard sig med sin Tjenestepige *Anne Sophie Buch* (f. 1782, † 1864), en Datter af Skomager *Niels Buch* og *Marie Kirstine Lauritsdatter*. Hun fødte ham tre Børn, deriblandt Folketingsmand, Assistent ved Fængselsvæsnet *Johan Nicolai Gomard* († 85 Aar gl. i 1900). En i 1808-født uægte Søn af Gomard *Nicolai Gomard* var 1840 Bagersvend i Tønder.¹⁰

⁵ Odense Skyttelavs Protokol I, 272.

⁶ Stiftamtets Skrivelse af 6 Marts 1784 til Odense Magistrat, Odense Amtsarkiv Nr. 148.

⁷ Folketællingen for Odense 1787.

⁸ Odense Amts Arkiv Nr. 403. Om Gomards Ansættelse som Portner se Tvende Stiftsbefalingsmænd Buchwalds Forslage om en bedre Indretning i Odense Hospitals og Communitets Administration etc. Odense 1793, 8vo., Side 83, 101, 112, 122 f.; 200 f. og 300 ff.

⁹ Odense Hospitals Deliberationsprotokol 1796—1842, fol. 4. Bispens Kopibog 1796—97, S. 475.

¹⁰ Om hans Fattigforsørgelse 1840 se: Odense Amts Arkiv, Breve fra forskellige 574/1840.